

**«Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі
Техникалық реттеу және метрология комитетінің Алматы қаласы
бойынша департаменті» РММ-нің сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне
ішкі талдау қорытындысы бойынша жай-күйі туралы
ТАЛДАМАЛЫ АНЫҚТАМА**

**Алматы қаласы
Жандосов көшесі, 2
18.09.2026 жыл**

Техникалық реттеу және метрология Комитетінің Алматы қаласы бойынша департаменті қызметіне ішкі талдау Департамент басшысының 2026 жылғы 28 тамыздағы № 81/1 бұйрығы негізінде жүргізілді.

Өткізу орны:

Алматы қаласы, Жандосова к-сі, 2

Өткізу мерзімі:

2026 жылғы 14 қыркүйектен 2026 жылғы 18 қыркүйек

Ішкі талдау жүргізу кезеңі:

2026 жылдың 8 ай ішінде

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау ұсыныстар және негізде жүргізілді:

- Қазақстан Республикасының Конституциясымен;
- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен;
- Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидалары;
- Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің төрағасы 2022 жылғы 30 желтоқсандағы бекіткен сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдар.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылды:

1) бөлімшенің қызметіне қатысты нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

1) бөлімшенің қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау:

Департамент өз қызметін, «Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесінің және оның аумақтық бөлімшелерінің ережелерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің м.а. 2019 жылғы 25 шілдедегі № 9

бұйрығымен бекітілген 3-қосымшаға сәйкес «Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің Алматы қаласы бойынша департаменті» Республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесіне сәйкес өз қызметін жүзеге асырады (бұдан әрі - Ереже).

Осы Ережеге «Техникалық реттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 396-VI ҚРЗ жаңа Заңының талаптарын ескере отырып, «Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің міндетін атқарушының 2022 жылғы 23 желтоқсандағы № 499-НҚ бұйрығымен өзгерістер енгізілді, ол 2021 жылдың 01 шілдесінде күшіне енді.

Департамент өз қызметінде және техникалық реттеу, өлшем бірлігін қамтамасыз ету және аккредиттеу саласындағы саясатты іске асыру үшін Қазақстан Республикасының мынадай заңдары мен Кодекстерін басшылыққа алады:

1. «Техникалық реттеу туралы»;
2. «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы»;
3. «Сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы»;
4. «Стандарттау туралы»;
5. «Бағалы металдар мен асыл тастар туралы»;
6. «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы»;
7. «Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік Кодексімен»;
8. «Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік Кодексімен».

Қазақстан Республикасының осы заңдары мен Кодекстерін іске асыру Қазақстан Республикасы Үкіметінің заңға тәуелді актілері және Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция Министрлігінің бұйрықтары негізінде бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) мемлекеттік бақылау және қадағалау жүргізу арқылы жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының көрсетілген заңдары мен Кодекстерін талдау кезінде мыналар белгіленді:

1. 2020 жылғы 30 желтоқсанда № 396-VI ҚРЗ «Техникалық реттеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына қол қойылды, 2021 жылғы 01 шілдеде күшіне енді.

2. Жаңасын әзірлеу және дайындау кезінде «Техникалық реттеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, сондай-ақ 2021 жылғы 01 шілдеде күшіне енген «Өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы», «Сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы», «Стандарттау туралы» ҚРЗ-ға өзгерістер енгізілді.

3. «Бағалы металдар және асыл тастар туралы» Қазақстан Республикасының Заңы бағалы металдар өндірісі мен бағалы металдар мен асыл тастардың, құрамында бағалы металдар бар шикізат тауарларының, бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған зергерлік және басқа да бұйымдардың айналымы саласында туындайтын қоғамдық қатынастарды

реттейді.

Департамент осы заң шеңберінде Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне және осы Заңға сәйкес бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы жоспардан тыс тексеру және профилактикалық бақылау және бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нысанында зергерлік және басқа да бұйымдарды өткізу саласында мемлекеттік бақылау жүргізеді.

Бақылаудың бұл нысандары Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің және осы Заңның талаптарын сақтай отырып жүргізіледі.

4. Билік органдарымен дауларды қарау кезінде азаматтардың құқықтарын қорғауды күшейту, сондай-ақ мемлекет деңгейінде басқарушылық шешімдер қабылдау процесінде азаматтық белсенділікті арттыру үшін 2021 жылғы 01 шілдеден бастап қолданысқа енгізілген жаңа құжат, Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекс қабылданды.

5. Қазақстан Республикасында кәсіпкерлік еркіндігін қамтамасыз ететін құқықтық, экономикалық және әлеуметтік жағдайлар мен кепілдіктерді айқындау, сондай-ақ кәсіпкерлік субъектілері мен мемлекеттің өзара іс-қимылына, оның ішінде кәсіпкерлікті мемлекеттік реттеу мен қолдауға байланысты туындайтын қоғамдық қатынастарды реттеу үшін Департамент бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) мемлекеттік бақылау және қадағалау жүргізу кезінде кәсіпкерлік субъектілері мен мемлекеттің өзара байланысына Қазақстан Республикасының Кодексын басшылыққа алады.

Бұл құжат бақылау нысандары, оларды жүргізу жолдары, сондай-ақ бақылау объектілерінің (субъектілерінің), сондай-ақ бақылаудың тиісті нысанын жүргізуге жауапты тұлғалардың құқықтары мен міндеттері жөніндегі мәселелерді толық көлемде қамтиды.

Осы құжатты талдау кезінде «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне кәсіпкерлік қызмет саласында жаңа реттеуші саясатты енгізу және Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдарының жекелеген функцияларын қайта бөлу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 95-VII ҚРЗ Заңы шеңберінде Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне кәсіпкерлікті қорғау және реттеушілік іс қимылдарды жақсарту үшін 2023 жылғы 01 қаңтарда күшіне енген көлемді өзгерістер енгізілді.

Осы өзгерістер шеңберінде, ішкі талдау сәтінде жоғары тұрған мемлекеттік орган мен Департаменттің өзі прокуратура қызметкерлерін шақыра отырып, оларды практикада дұрыс қолдану үшін осы өзгерістерді зерделеу бойынша жұмыс жүргізіліп жатқаны анықталды.

6. Департамент «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 5 шілдедегі № 235-V кодексі 715-бапқа сәйкес 190-1, 193, 415 (бірінші бөлік), 415-1, 417, 418 (бірінші және екінші бөліктермен), 419, 464, 638 (бірінші бөлікпен) әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды.

Сонымен қатар, 804-бап 37 тармақшаға сәйкес департамент лауазымды адамдарының 415 (екінші бөлім), 462, 463-баптар бойынша Әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамалар жасауға құқығы бар.

Кәсіпкерлік Кодекске сәйкес бақылау және қадағалау субъектілеріне (объектілеріне) әкімшілік іс қозғау жоспардан тыс тексерулер шеңберінде бұзушылық анықталған кезде жүзеге асырылады.

Тексерудің басқа нысандары кезінде бұзушылықтар анықталған кезде әкімшілік істер қозғалмайды, тек тиісті облыстан бұзушылықты жою туралы нұсқама беріледі.

2) Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау, ұйымдық-басқару қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтауға байланысты мынадай мәселелер қаралды:

1. Персоналды басқару, соның ішінде кадрлардың ауысуы;
2. Мүдделер қақтығысын реттеу;
3. Мемлекеттік қызмет көрсету;
4. Рұқсат беру функцияларын іске асыру;
5. Бақылау функцияларын іске асыру;
6. Бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер (жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау сапасы, қызметтік әдеп пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын сақтау).

Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметте сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтауға байланысты сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау кезінде мыналар көрсетілді:

1. Персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы

2026 жылдың 8 айдағы жағдай бойынша Департаментте штат кестесіне сәйкес 7 қызметкер: 1-басшы, 6-бас маман.

Қазіргі уақытта, Департаментте бос лауазымы жоқ.

Өзіне тән емес жұмыстарды оңтайландыру және босату мақсатында аумақтық бөлімшеден барлық кадр саясаты туындайтын мәселелерді жедел шешу үшін министрлікке берілді.

Бүгінгі таңда Департамент қызметкерлері арасында әлеуметтік желілерде теріс пікірлер және теріс моральдық-психологиялық ахуал анықталған жоқ.

Департамент өз жұмысында «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік қызмет туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, «Қазақстан Республикасының Еңбек кодексін», «Мемлекеттік қызметті өткерудің кейбір мәселелері туралы», «Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп нормалары мен мінез-құлық қағидаларын одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» Президенттің Жарлықтарын, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет саласындағы нормативтік

құқықтық актілерімен және басқа да нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алады.

2. Мүдделер қақтығысын реттеу

Департамент, Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігі Техникалық реттеу және метрология комитетінің аумақтық бөлімшесі болып табылады.

Барлық кадр саясатының орталықтандырылған басқармасына байланысты Министрлік Әдеп жөніндегі уәкілдер институты бойынша белсенді жұмыс жүргізуде. Оның шеңберінде Департамент басшысы Департамент қызметкерлері тарапынан қызметтік уақытта да, одан тыс уақытта да Әдеп кодексін сақтау бойынша мәселелермен айналысады және жүргізеді.

Бұдан басқа, Департамент қызметкерлерінің әлеуметтік желілеріне тұрақты негізде мониторинг жүргізіледі және моральдық-психологиялық ахуал бойынша тоқсан сайынғы сауалнама жүргізіледі.

Талданған кезеңде Департаментте мүдделер қақтығысы болған жоқ.

3. Мемлекеттік қызмет көрсету сапасы;

Талдау кезінде Департаменттің Мемлекеттік қызмет көрсету бойынша өкілеттігі жоқ және қызмет көрсетпейтіні анықталды.

4. Рұқсат беру функцияларын іске асыру;

«Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесінің және оның аумақтық бөлімшелерінің ережелерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің міндетін атқарушының 2019 жылғы 25 шілдедегі № 9 бұйрығының 15-тармағының 5) тармақшасына сәйкес Департамент функциясына өтініш берушінің біліктілік және рұқсат беру талаптарын бекіту туралы Нормативтік құқықтық актілерде өтініш берушіге бару қажеттілігі болған жағдайда бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау тәртібімен жүзеге асырылатын рұқсат және (немесе) рұқсатқа қосымша берілгенге дейін өтініш берушінің біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі бөлігінде Қазақстан Республикасының Рұқсаттар және хабарламалар туралы заңнамасының сақталуына рұқсат беру бақылауын жүзеге асыру кіреді, нәтижелері бойынша өтініш берушінің біліктілік немесе рұқсат беру талаптарына сәйкестігі немесе сәйкес еместігі туралы қорытынды жасалады.

2026 жылдың 8 ай ішінде Департамент рұқсат беру бақылауын жүзеге асырмады.

5. Бақылау функцияларын іске асыру

«Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитеті» республикалық мемлекеттік

мекемесінің және оның аумақтық бөлімшелерінің ережелерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің м. а. 2019 жылғы 25 шілдедегі № 9 бұйрығымен бекітілген Ережеге сәйкес Департаменттің міндеттері:

мемлекеттік саясатты іске асыру және техникалық реттеу саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды, өлшем бірлігін қамтамасыз ету, зергерлік бұйымдар мен басқа да бұйымдардың сәйкестігін бағалау және өткізу саласында аккредиттеу салаларында мемлекеттік бақылауды және қадағалауды жүзеге асыру.

Департамент заңды тұлғаларға, оның ішінде мемлекеттік органдарға, заңды тұлғалардың филиалдары мен өкілдіктеріне қатысты мемлекеттік бақылауды Қазақстан Республикасының қолданыстағы Кәсіпкерлік кодексінің талаптарына сәйкес жүзеге асырады.

Осылайша, 2026 жылдың 8 ай ішінде 241 тексеру жүргізілді.

Оның ішінде: субъектіге (объектіге) бармай - ақ 177 профилактикалық бақылау; - субъектіге (объектіге) бару арқылы 8 профилактикалық бақылау; - жоспардан тыс 51 тексеру; - басқа мемлекеттік органдармен (прокуратурамен) 5 бірлескен тексеру.

Әкімшілік айыппұлдардың жалпы сомасы 81 136 999,5 теңгені құрады.

6. Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер (жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау сапасы, қызметтік әдеп пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын сақтау):

- жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау сапасы

2025 жылдың 8 ай ішінде - Департамент атына Техникалық реттеу, метрология және аккредиттеу заңнамасының талаптарын түсіндіру бойынша жеке және заңды тұлғалардан 524 өтініш келіп түсті.

Жеке және заңды тұлғалардың 524 өтініштері Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік - процестік кодексіне сәйкес заңда белгіленген мерзімдерді бұзбай, белгіленген тәртіппен қаралды.

- қызметтік этиканы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын сақтау

Әрбір тексеруге шыққан кезде Департамент мамандары «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңға және «Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп нормалары мен мінез-құлық қағидаларын одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы № 153 Жарлығына сәйкес нұсқаулықтан өтеді, одан кейін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың сақталуы туралы нұсқама жүргізу туралы журналға қол қояды.

Департамент сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу бойынша жұмыстар жүргізуде. Мәселен, талданып отырған кезеңде мемлекеттік қызмет істері агенттігі Департаменті өкілдерінің қатысуымен бір іс-шара өткізілді, онда «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік қызмет туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы», «Қазақстан

Республикасының Қылмыстық Кодексі» Заңдары және Қазақстан Республикасы қызметшілерінің «Мемлекеттік қызмет мінез-құлқының әдеп нормалары мен ережелерін одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы түсіндірілді.

- талдау пәнінен туындайтын өзге де мәселелер:

2026 жылдың 8 ай ішінде ақпарат көздеріне талдау жүргізу, атап айтқанда:

- бөлімшенің қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілер;
- бөлімшеге қатысты бұрын мемлекеттік органдар жүргізген тексерулердің нәтижелері;
- бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланымдар;
- бөлімшеге келіп түскен жеке және заңды тұлғалардың өтініштері;
- прокурорлық қадағалау актілері;
- сот актілері;
- ұсынуға Қазақстан Республикасының заңнамасымен жол берілетін өзге де мәліметтер.

Талдауды келесі құрамдағы жұмыс тобы жүргізді:

Қызғарин Қ.Б.

Абылаева А.У.

Жұмыс тобының жетекшісі

Жұмыс тобының хатшысы